

Дорогі малята!

Малим хлопцем ходив я з товаришами
від хати до хати, співаючи колядки.

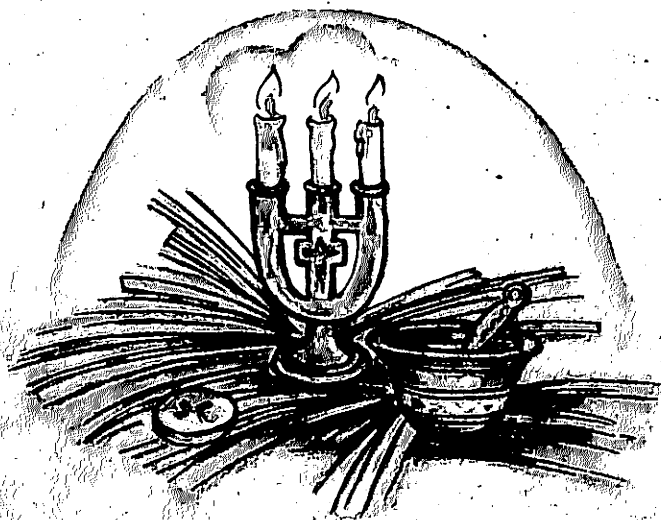
Бачив і відчував те, що, мабуть,
побачите і відчуєте ви, перегортаючи
сторінки цієї книжки.

Пречиста Діва Марія і сам Господь
увелялися мені як живі люди,
зодягнені в наші гуцульські байбараки
та кожухи. Тільки мали вони чудодійну
силу і хотіли, щоб усі люди були
щасливими та добрими.

Колядка вчила мене вірити
в справедливість і показувала,
що світ дуже гарний.

Сьогодні наш народ повертається
до золотих традицій українського
Різдва. Вчіться і ви колядувати —
це допоможе вам увійти у світ
краси і духовного щастя.

Іван Миколайчук



ОЙ РАДУЙСЯ, ЗЕМЛЕ!

КОЛЯДКИ ТА ШЕДРІВКИ

Для старшого
дошкільного та молодшого
шкільного віку

Упорядник
СОФІЯ МАЙДАНСЬКА

Художник
МАРТА ТОМЕНКО



КИЇВ «ВЕСЕЛКА» 1990

ПО ВСЬОМУ СВІТУ

По всьому світу стала новина:
Діва Марія Сина родила.

Сіном притрусила,
В яслах положила
Господнього Сина.

Діва Марія Бога просила:
«В що ж би я Сина повила?»

Ти, небесний Царю,
Пришли свої дари
Цьому Володарю!»

Зійшли янголи з неба до землі,
Принесли дари Діві Марії:

Три свічі воскові
Ще й ризи шовкові
Месії Христові.

Помірно

По всьому сві - ту ста - ла но - ви - на:
Ді - ва Ма - рі - я Си - на ро - ди - ла. Сі - ном при - тру - си - ла,
В яс - лах по - ло - жи - ла Гос - по - дньо - го Си - на.

The musical score is written on two staves. The first staff begins with a treble clef, a 2/4 time signature, and the tempo marking 'Помірно'. The melody is simple and folk-like. The lyrics are written below the notes. The score is framed by a decorative border that includes a drawing of a church with three domes at the top.

НОВА РАДІСТЬ СТАЛА

Нова радість стала, яка не бувала:
Над вертепом звізда ясна світлом засіяла.

Де Христос родився, з Діви воплотився,
Як чоловік пеленами, убого повився.

Ангели співають, славу й честь звіщають,
На небесі і на землі мир проповідують.

Давид виграває, в гуслі ударяє,
Чудно, дивно і предивно Бога вихваляє.

І ми теж співаймо, Христа прославляймо,
Із Марії рожденного смиренно благаймо:

— Просим тебе, Царю, небесний Владарю,
Даруй літа щасливії сего дому господарю.

Даруй господарю, даруй господині,
Даруй літа щасливії нашій славній Україні.

Помірно

Но - ва ра - дість ста - ла, я - ка не бу - ва - ла:
Над вер - те - пом звіз - да яс - на сві - тлом за - сі - я - ла.

The musical score is written on two staves. The first staff begins with a treble clef, a 3/4 time signature, and the tempo marking 'Помірно'. The melody is simple and folk-like. The lyrics are written below the notes. The score is framed by a decorative border that includes a drawing of a manger with a star above it at the top.



ДОБРИЙ ВЕЧІР

Добрий вечір тобі, пане господарю,
радуйся!
Ой радуйся, земле, Син Божий народився.

Застеляйте столи та все килимами,
радуйся!
Ой радуйся...

Та кладіть калачі з ярої пшениці,
радуйся!
Ой радуйся...

Бо придуть до тебе три празники в гості,
радуйся!
Ой радуйся...

Ой перший же празник — та Різдво Христове,
радуйся!
Ой радуйся...

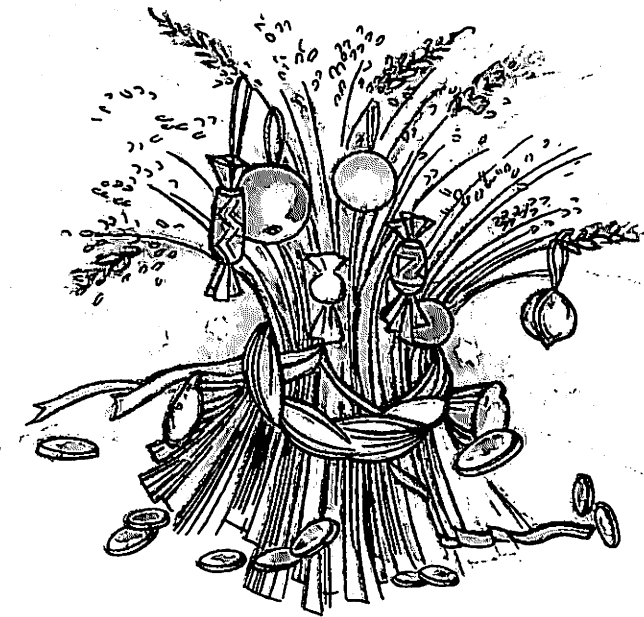
А другий же празник — Василя святого,
радуйся!
Ой радуйся...

А третій же празник — Святе Водохреща,
радуйся!
Ой радуйся...

А що перший празник зішле тобі втіху,
радуйся!
Ой радуйся...

А що другий празник зішле тобі щастя,
радуйся!
Ой радуйся...

А що третій празник зішле всім нам долю,
радуйся!
Ой радуйся...



Срібні дзвіночки дзвеніли під вікнами, і люди тішились, що до них ідуть аж три празники в гості. «...Ой перший же празник — та Різдво Христове, радуйся!» І все, що бажали у цей святковий день маленькі колядники, неодмінно збувалося, бо слова у поколяді також були чарівні:

БАЖАННЯ ПО КОЛЯДІ, АБО ПОКОЛЯДЬ

А за сими словами в дзвіночки дзвоним,
В дзвіночки дзвоним, а всім ся клоним,
Щастям, здоров'ям, ще й віком довгим,
Ще й віком довгим, прибутком добрим,
Й самі собою, і з дружиною,
І з усім чадом, і з святим Ладом,
Святим Божеством, Божим рождеством!

Повільно

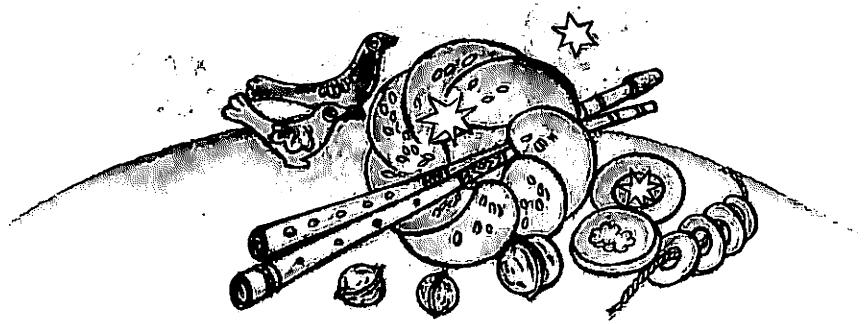
Доб-рий ве-чір то-бі,
па-не гос-по-да-рю, ра-дуй-ся!

Приспів:

Ой ра-дуй-ся, зем-ле, Син Бо-жий на-ро-див-ся.

Щасливі люди пригощали колядників медівниками,
горішками, яблуками, різними ласощами.
За Різдвом наступав другий празник — Новий рік.
А ще він зветься празником святого Василя.
Василь приходив не сам, а з дівчинкою Маланкою.
Всі рядилися в чудернацький одяг. Було дуже весело,
навіть трішечки страшно, бо раптом, мов з-під землі,
з'являлися волохаті ведмеді, бородаті цапи, рогаті
чортики, князі із булатними мечами, старезна відьма
і навіть Котигорошко з велетенською булавою. Але
не треба боятися, бо це наші колядники, перевдягнені
в казкових героїв. Разом з Маланкою вони вели
танок і співали:

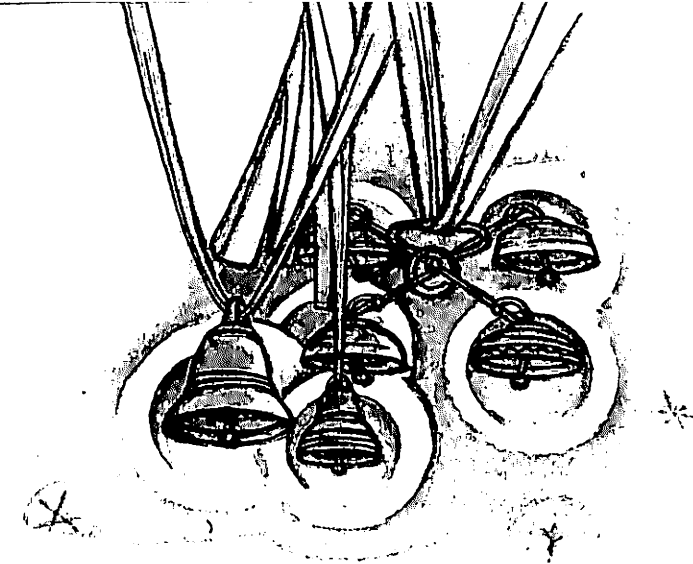
Ой черчику Васильчику,
Посію тебе в городчику.
Буду тебе шанувати,
Сім раз на день поливати.



Вранці наступного дня колядники, знявши свою
чудернацьку одягу, знову бігли від хати до хати.
Кожен з них ніс мішечок, в якому були пшеничні
зерна. Вони сіяли зерна по хатах, примовляючи:

Сійся, родися, жито, пшениця,
Жито, пшениця, всяка пашниця,
Коноплі по стелю, льон по коліна,
Щоб вас, хрещених,
Голівка не боліла.

Оскільки і зерна, і слова були чарівними, кімната
відразу ставала широким полем, на якому сходила



зелена пшениця, починали співати пташки,
розцвітали волошки і польові маки.
Надворі гула хуртовина, та тут усі раділи,
бо маленькі колядники приносили до кожної
хати жменьку веселої весни.
Третій празник був найщедрішим, бо колядники цілий
день щедрували.
Мені вони заспівали оцю щедрівку:

ОЙ СИВАЯ ТА І ЗОЗУЛЕНЬКА

Ой сивая та і зозуленька,
Щедрий вечір, добрий вечір,
Добрим людям на здоров'я!

Усі сади та і облітала
Щедрий вечір ...

А в одному та і не бувала,
Щедрий вечір ...

А в тім саду три тереми:
Щедрий вечір ...

У першому красне сонце,
Щедрий вечір ...

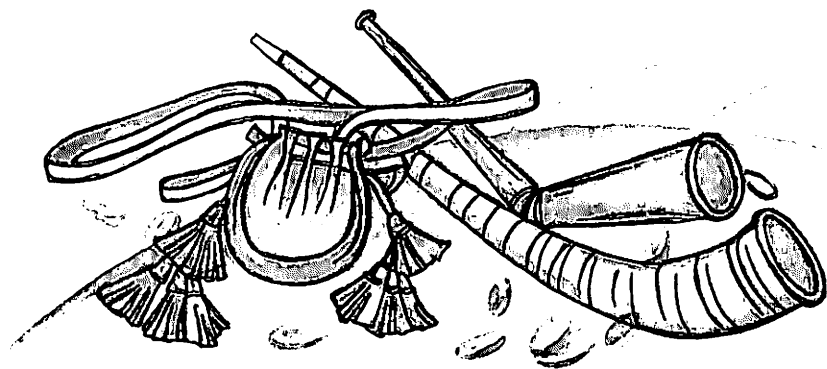
У другому ясен місяць,
Щедрий вечір ...

А в третьому дрібні зірки,
Щедрий вечір ...

Ясен місяць — пан господар,
Щедрий вечір ...

Красне сонце — жона його,
Щедрий вечір ...

Дрібні зірки — його діти,
Щедрий вечір ...

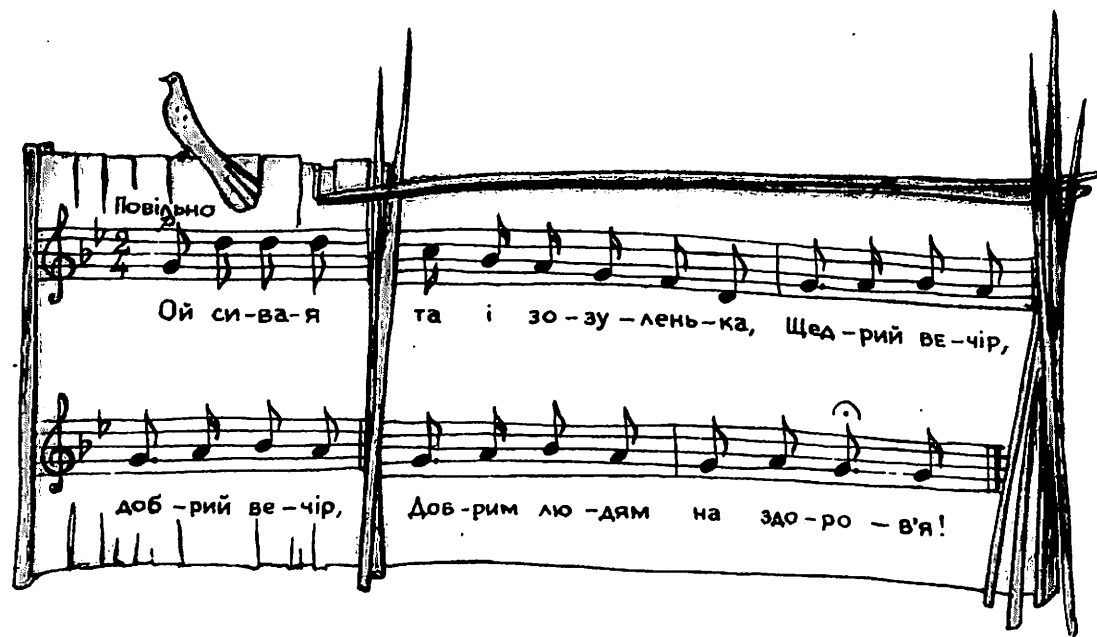


А наступного дня, зранку, люди йшли до річки або ставка. Там вони вирізали великого хреста з льоду. Приходив священик і освячував воду. Люди набирали собі у глечики тієї водиці і берегли її цілий рік, ласкаво називаючи водичкою-йорданичкою, бо це була жива вода, яка приносила здоров'я і красу. І свято називалося Святе Водохреще, або Йордан. Потім найсміливіші юнаки купалися в ополонці і всі співали:

Йордан, Йордан, вода студененька,
Пречиста Діва воду брала,
Своє дитя напувала.

Священик ходив по селу і скроплював святою водичкою-йорданичкою кожную оселю, щоб до людей у двір приходило тільки щастя, щоб обминали їх нечисті сили зла.
А наші маленькі колядники бігли попереду, гукаючи:
Роди, Боже, жито, пшеницю,
Кірилейса!

Вони добре знали, що давньогрецькі слова «Кіріє, елейсон» означають «Господи, помилуй». Про це їм говорила бабуся.

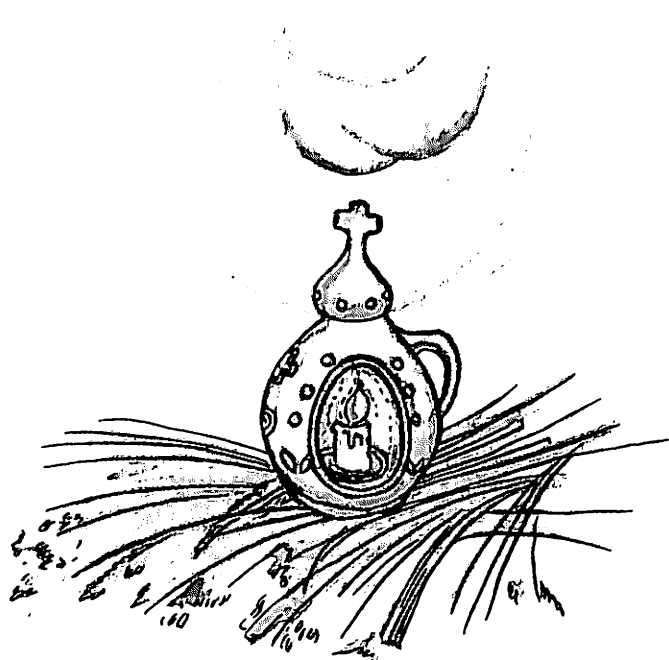


І знову колядники заходили до кожної хати. Вони нікого не забували — ні старої самотньої бабусі, що жила на краю села, ані хворої дівчинки, що мешкала у великому місті на найвищому поверсі, під самісіньким дахом. Колядники приносили самотній бабусі радість, а дівчинці — здоров'я.

І ви, любі мої діти, навчіться оцих чарівних колядок та щедрівок. Тато допоможе вам змайструвати різдвяну зірку, а дідусь подарує срібний дзвіночок, саме той, з яким він іще маленьким хлопчиком ходив колядувати.

Тоді ви також станете колядниками, які приносять людям добру вістку, щастя і радість.

**ХРИСТОС СЯ РОЖДАЄ!
СЛАВІТЕ ЙОГО!**



Литературно-художественное издание

**ОЙ РАДУЙСЯ, ЗЕМЛЯ!
Колядки и щедривки**

(На украинском языке)

Для старшего дошкольного
и младшего школьного возраста
Составитель *Майданская София Васильевна*
Предисловие *Павлычка Дмитра Васильевича*
Художник *Томенко Марта Николаевна*
Киев «Вэсэлка»

Редактор Л. С. Колос. Художній редактор В. А. Кавун
Технічний редактор Ф. Н. Резник. Коректор В. Д. Бондар
ИБ № 5645

Здано на виробництво 29.08.90. Підписано до друку 02.10.90.
Формат 70×100¹/₁₆. Папір офсетний № 1. Гарнітура тип «таймс».
Друк офсетний. Умовн. друк. арк. 1,3. Умовн. фарб.-відб. 6,66.
Обл.-вид. арк. 1,17. Тираж 1000 000 пр. Зам. 1016-0. Ціна 10 к.
Ордена Дружби народів видавництво «Веселка», 252633, Київ,
МСП, Мельникова, 63.
Львівська книжкова фабрика «Атлас», 290005. Львів-5, Зелена, 20.



О 4803640104—262 БЗ—23—5.90.
М206(04)—90

ISBN 5-301-01055-7

© Софія Майданська, упорядкування, 1990.
© Марта Томенко, ілюстрації, 1990
© Дмитро Павличко, передмова, 1990